

vide det strafferetlige ansvar ud over det individuelle ansvar.

Justitsministeriet kan endvidere tilslutte sig, at der i straffeloven optages en generel bestemmelse om ansvarskredsen svarende til § 26, stk. 1, i rådets lovudkast, jf. pkt. 2.3. ovenfor. Som Straffelovrådet nævner, opnås det herved, at de fællesskabsformer med karakter af juridisk person, der nu og i fremtiden kan tænkes at forekomme, vil være omfattet af bestemmelser om selskabsansvar, og at der ikke med hensyn til strafansvar vil være vundet noget ved at organisere en virksomhed på en bestemt måde. Om det særlige spørgsmål vedrørende strafansvar for enkeltmandsvirksomheder og det hermed forbundne spørgsmål om ophævelse af bestemmelser om objektivt individualansvar henvises til pkt. 3.2. nedenfor.

I betænkningen s. 90-91 giver Straffelovrådet udtryk for, at der er behov for at udforme generelle bestemmelser i straffeloven til regulering af betingelserne for selskabsansvar, jf. pkt. 2.5. ovenfor. Justitsministeriet er enig med rådet herom.

Justitsministeriet kan ligeledes tiltræde det forslag til en bestemmelse i straffelovens § 27 om ansvarsbetingelserne for juridiske personer, som rådet har formuleret. Forslaget må antages at svare til, hvad der i dag af domstolene vil blive anset som gældende ret.

Det er Straffelovrådets opfattelse, at virksomhedsansvaret på mange områder må være det primære. Det gælder især, når en lovovertrædelse er motiveret af økonomiske grunde, men også, hvis den udviste uagtsomhed ikke er graverende, eller hvis forholdet er begået af underordnet personale i virksomheden.

Straffelovrådet kan dog ikke anbefale, at der søges gennemført en generel bestemmelse om valg af ansvarssubjekt, jf. pkt. 2.6. ovenfor. Justitsministeriet deler denne opfattelse. Som det fremgår af betænkningen s. 122-128, må der således antages at være behov for varierende løsninger på de enkelte lovområder. Justitsministeriet er imidlertid enig i, at det må formodes at kunne bidrage til en væsentlig afklaring af retstilstanden, at der i videre omfang end hidtil gennem anklagemyndigheden udfærdiges direktiver og vejledende retningslinier for valget af ansvarssubjekt på lovområder, hvor spørgsmålet kan få praktisk betydning.

Justitsministeriet kan endvidere tilslutte sig rådets anbefaling af, at der ved regler udstedt af rigsadvokaten i medfør af retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 7, tilvejebringes en mere præcis hjemmel til at meddele tiltalefrafald i tilfælde, hvor anklagemyndigheden finder at kunne gennemføre en straffesag mod en enkeltperson til afgørelse om strafansvar, men afstår herfra under hensyn til, at bødereaktion overfor selskabet findes tilstrækkelig.

Der vil derfor blive taget initiativ til, at der i samråd med Rigsadvokaten sker en opfølgning af de nævnte anbefalinger fra Straffelovrådet.

Det forudsættes i øvrigt, at de gældende bestemmelser i særlovgivningen om selskabsansvar i forbindelse med førstkommande lovændring på det pågældende område bliver ændret til en henvisning til reglerne i straffeloven, jf. Straffelovrådets forslag i betænkningen side 77 til en standardbestemmelse og de specielle bemærkninger nedenfor til § 25.

Ifølge rådets forslag skal bestemmelser i særlovgivningen også inden en sådan tilpasning i den pågældende lov omfatte den samme kreds af ansvarssubjekter som de nye regler i straffeloven.

Det vil kunne indebære, at også juridiske personer, der ikke er omfattet af ordlyden og den hidtidige forståelse af særlovsbestemmelsen, bliver strafansvarlige.

Justitsministeriet har på den baggrund overvejet, om en sådan udvidelse af kredsen af ansvarssubjekter bør afvente, at de enkelte regler om selskabsansvar i særlovgivningen bliver ændret i overensstemmelse med de nye regler i straffeloven. Resultatet af overvejelserne er blevet, at hensynet til, at de nye regler gennemføres samtidig og ensartet i forhold til alle eksisterende særlovsbestemmelser, taler for at følge rådets forslag på dette punkt. Det er endvidere Justitsministeriets opfattelse, at den af rådet foreslåede ordning med hensyn til de nye reglers virkning i forhold til gældende særlovsbestemmelser lovteknisk er forsvarlig, navnlig fordi de nugældende bestemmelser ved anvendelse af udtrykket »eller lignende« markerer, at der ikke er tale om en udtømmende opregning af de ansvarssubjekter, der er omfattet.

Lovforslaget er således også på dette punkt udformet i overensstemmelse med Straffelovrådets forslag i betænkningen.

Justitsministeriet kan desuden tiltræde, at der i straffelovens § 51, stk. 3, sker en lovfæstelse af det almindelige bødeudmålingsprincip, hvorefter der ved bødens fastsættelse også tages hensyn til den opnåede eller tilsigtede fortjeneste eller besparelse, jf. pkt. 2.8. ovenfor. Det samme gælder den foreslåede tilføjelse til straffelovens § 54, stk. 3, hvorved det fastslås, at der ikke kan fastsættes forvandlingsstraf for bøder, der idømmes juridiske personer.

Justitsministeriet deler i øvrigt rådets opfattelse, hvorefter der, når en straffesag er afgjort, ikke ved en senere civil sag bør kunne ske ændringer af den ansvarsplacering og udmåling af ansvarssubjektets bødetilsvar, der har fundet sted i straffesagen. Justitsministeriet tilslutter sig derfor rådets forslag om, at der i straffelovens § 52 optages en bestemmelse om,